

## HALLINTOVALIOKUNNAN LAUSUNTO 25/2014 vp

**Valtioneuvoston kirjelmä komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi vastuunmäärittämisasetuksen (EU) N:o 604/2013 muuttamiseksi (Dublin III -asetus)**

*Suurelle valiokunnalle*

### JOHDANTO

#### *Vireilletulo*

Eduskunnan puhemies on 15 päivänä syyskuuta 2014 lähettänyt valtioneuvoston kirjelmän komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi vastuunmäärittämisasetuksen (EU) N:o 604/2013 muuttamiseksi (Dublin III -asetus) (U 34/2014 vp) käsiteltäväksi suureen valiokuntaan ja samalla määrännyt, että

hallintovaliokunnan on annettava asiasta lausuntonsa suurelle valiokunnalle.

#### *Asiantuntijat*

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- ylitarkastaja Kirta Sandström, sisäministeriö
- tulosalueen johtaja Kukka Krüger, Maahanmuuttovirasto.

### VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ

#### *Ehdotus*

Komissio on antanut 26.6.2014 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 604/2013 (ns. Dublin III -asetus tai vastuunmäärittämisasetus) muuttamisesta (KOM(2014) 382 lopullinen). Ehdotus koskee ilman huoltajaa olevia, kansainvälistä suojelua Euroopan unionissa hakevia alaikäisiä, joilla ei ole jäsenvaltion alueella oleskelevia perheenjäseniä, sisarusia tai sukulaisia. Asetukseen ehdotetaan lisättäviksi säännökset niistä perusteista ja menettelyistä, joiden mukaisesti vahvistetaan se jäsenvaltio, joka vastaa tällaisen alaikäisen tekemän kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelystä. Ehdotuksessa on erityisesti pyritty

ottamaan huomioon Euroopan unionin tuomioistuimen tuomio asiassa C-648/11.

#### *Valtioneuvoston kanta*

Valtioneuvoston kanta on alustava käsittelyn alkuvaiheessa ja täsmentyyneen asian käsittelyn edetessä. Valtioneuvosto suhtautuu myönteisesti Dublin-järjestelmän kehittämiseen osana yhteistä eurooppalaista turvapaikkajärjestelmää. Turvapaikanhakijoiden ja etenkin alaikäisten oikeusturvan kehittäminen on myönteistä.

Valtioneuvosto suhtautuu tässä vaiheessa asian käsittelyä varauksellisesti komission ehdotukseen tämän sisältöisenä ja katsoo sen edellyttävän yksityiskohtaisempaa tarkastelua. Valtioneuvoston näkemyksen mukaan on keskeistä,

että Dublin-järjestelmän peruseriaatteen mukaan ainoastaan yksi valtio tutkii asian. Ehdotusten yksityiskohtia tulee kuitenkin vielä harkita ja neuvotteluissa pyrkiä siihen, että säännök-

set ovat tarkoituksenmukaisia eikä niillä pitkittä prosessia tai lisätä väärinkäytösmahdollisuuksia. Valtioneuvosto korostaa, että asian käsittelyssä lapsen etu tulee huomioida.

## VALIOKUNNAN KANNANOTOT

### *Perustelut*

Komission asetusehdotuksella täydennetään 1.1.2014 voimaan tullutta ns. vastuunmäärittämisasetusta lisäämällä asetukseen säännökset ilman huoltajaa olevista, kansainvälistä suojelua Euroopan unionissa hakevista alaikäisistä, joilla ei ole jäsenvaltion alueella oleskelevia perheenjäseniä, sisaruksia tai sukulaisia. Säännöksillä pyritään selkiyttämään se, millä maalla on vastuu käsitellä kansainvälistä suojelua koskeva hakemus tällaisissa tapauksissa.

Ehdotuksessa on pyritty erityisesti ottamaan huomioon EU:n tuomioistuimen tuomio asiassa C-648/11. Tuomiossa korostetaan, että lapsen etu sekä alaikäisten haavoittuva asema edellyttävät sitä, ettei vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämismenettelyä pitkitetä tarpeettomasti, vaan että alaikäisille taataan nopea pääsy turvapaikkamenettelyyn. Tuomioistuin painotti ratkaisussaan, että hakemuksen tutkimisesta on lähtökohteisesti vastuussa se valtio, jossa ilman huoltajaa tullut alaikäinen on tehnyt hakemuksensa ja jossa hän oleskelee.

Asetusehdotuksen mukaan tilanteessa, jossa kyseessä on ilman huoltajaa oleva alaikäinen, jolla ei ole EU:n alueella oleskelevia perheenjäseniä, sisaruksia tai sukulaisia ja joka on tehnyt useita turvapaikkahakemuksia, mukaan lukien siinä jäsenvaltiossa, jossa hän parhaillaan oleskelee, vastuussa on se jäsenvaltio, josta alaikäinen on hakenut turvapaikkaa ja jossa hän parhaillaan oleskelee, sikäli kuin se on alaikäisen edun mukaista (8 artiklan 4 a kohta). Saadun selvityksen perusteella ehdotettu 4 a kohta näyttäisi huomioivan tuomioistuimen ratkaisussaan korostamat seikat.

Sellaista tilannetta silmällä pitäen, jossa kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen tehnyt alaikäinen oleskelee jäsenvaltion alueella,

mutta ei ole siellä jättänyt hakemusta, komissio ehdottaa, että tämän jäsenvaltion on annettava alaikäiselle mahdollisuus jättää hakemus sen jälkeen, kun hänelle on ilmoitettu tällaisesta oikeudesta ja sen vaikutuksista. Jos alaikäinen jättää hakemuksen kyseiseen jäsenvaltioon, on se valtio vastuussa hakemuksen käsittelystä. Mikäli alaikäinen päättää olla tekemättä uutta hakemusta siinä valtiossa, jossa hän parhaillaan oleskelee, turvapaikkahakemuksen käsittelystä vastaa se jäsenvaltio, jossa alaikäinen on tehnyt viimeimmän hakemuksensa, edellyttäen, että tämä on alaikäisen edun mukaista. (8 artiklan 4 b kohta)

Asetusehdotuksen on ilmeisesti tarkoitus kattaa kaikki mahdolliset tilanteet, joissa vastuun määrittäminen voisi tulla kyseeseen. Ehdotetun 4 b kohdan muotoilu on kuitenkin varsin epäselvä ja tulkinnanvarainen. Myöskään ehdotuksen perusteluista ei ole saatavissa riittävää selvennystä. Ehdotus ei näyttäisi suoraan heijastavan tuomioistuimen korostamaa periaatetta, että turvapaikkahakemuksen käsittelee yksi ainoa jäsenvaltio (tuomion kohdat 43, 63 ja 65).

Lisäksi 8 artiklan 4 c kohdassa ehdotetaan säädettäväksi siitä, että jäsenvaltion, jota on pyydetty ottamaan takaisin ilman huoltajaa oleva alaikäinen, on toimittava yhteistyössä sen jäsenvaltion kanssa, jossa alaikäinen oleskelee, jotta voitaisiin arvioida, mikä on alaikäisen edun mukaista. Valiokunta katsoo, että ehdotusta on myös tältä osin syytä selkiyttää ja tarkastella tuomioistuimen tuomion valossa. Valiokunnan käsityksen mukaan sääntely saattaisi pahimmillaan johtaa prosessin pitkittymiseen. Myös perustelujen maininnat alaikäisen edun arvioimisesta ovat varsin monitulkintaisia.

Hallintovaliokunta pitää valtioneuvoston varauksellista suhtautumista asetusehdotukseen perusteltuna. Valiokunta korostaa valtioneuvos-

ton tavoin sitä EU-tuomioistuimenkin tuomiossaan vahvistamaa asetuksen pääperiaatetta, että kansainvälistä suojelua koskeva hakemus tutkitaan ainoastaan yhdessä valtiossa. Tärkeää on, että säännöksillä ei pitkitetä prosessia tai lisätä väärinkäytösmahdollisuuksia, vaan voidaan nopeasti ja yksiselitteisesti määrittää se valtio, joka

on vastuussa hakemuksen käsittelystä. Asian käsittelyssä tulee huomioida lapsen etu.

**Lausunto**

Lausuntonaan hallintovaliokunta ilmoittaa,

*että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan.*

Helsingissä 16 päivänä lokakuuta 2014

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Pirkko Mattila /ps  
vpj. Mika Kari /sd  
jäs. Maarit Feldt-Ranta /sd  
Satu Haapanen /vihr  
Anne Holmlund /kok  
Reijo Hongisto /ps  
Risto Kalliorinne /vas  
Elsi Katainen /kesk

Timo V. Korhonen /kesk  
Antti Lindtman /sd  
Markus Lohi /kesk  
Tapani Mäkinen /kok  
Mika Raatikainen /ps  
Kari Tolvanen /kok  
Ulla-Maj Wideroos /r.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Minna-Liisa Rinne.